

BOEKBESPREKINGEN

Vesterholt, J. 2004. *Danmarks Svampe*. Uitg. Gyldental in samenwerking met de vereniging Svampekundskabens Fremme. 472 pag., ingebonden. ISBN 87-02-02911-1 Prijs: 399 Deense Kronen.

Vorig jaar is in Denemarken een werkelijk prachtig fotoboek over de Deense paddenstoelen verschenen, samengesteld en geschreven door de Deense mycoloog Jan Vesterholt. Het boek start met een korte inleiding van 11 pagina's waarin iets verteld wordt over de biologie, microscopische kenmerken, de indeling in grote morfologische groepen (zoals korstzwammen, plaatjeszwammen, trilzwammen, bekerzwammen, etc.) ecologie en bedreigingen van paddenstoelen.

In de rest van het boek worden 107 soorten Ascomyceten en 903 soorten Basidiomyceten behandeld. Meestal staan er per pagina twee soorten met elk een foto op ansichtkaartformaat en een korte begeleidende tekst van 4 à 5 regels met de macroscopische beschrijving, groeiplaats, periode en zeldzaamheid. Symbooltjes geven de eetbaarheid weer, en bij plaatjeszwammen de sporeekleur. Bij de soorten staan de Deense en de Latijnse naam, de laatste helaas zonder auteursaanduiding en zonder synoniemen, wat in enkele gevallen het nazoeken van een soort in andere boeken lastig maakt.

Het sterkste punt van dit boek vormen de zonder uitzondering schitterende foto's, waar de relevante (macroscopische) kenmerken goed op te zien zijn. Anders dan de meeste populaire gidsen krijgen ook de minder aalbare groepen zoals korstzwammen uitgebreid aandacht, in dit geval met 52 soorten. Ook Polyporen (gaatjeszwammen) zijn met 66 soorten goed vertegenwoordigd. Een leuke toevoeging ten opzichte van andere gidsen is de foto van de roestschimmel *Gymnosporangium clavariiforme*, die opvallende oranje hoornvormige vruchtlichamen vormt op takken van Jeneverbes.

De schrijver heeft veel ervaring op het gebied van graslandfungi, met als gevolg dat er veel soorten Wasplaten, Satijnzwammen en Knotszwammen afgebeeld staan. Door zijn eerdere studies aan de Vaalhoeden heeft hij wel 18 soorten uit dit geslacht afgebeeld.

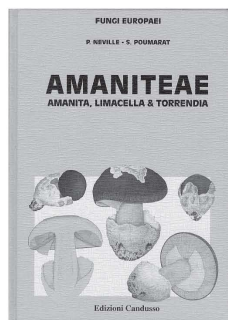
Een klein aantal van de foto's zou mijns inziens tot een foute determinatie kunnen leiden: de afgebeelde *Melanoleuca cognata* (Okerkleurige veldridderzwam) mist de karakteristieke abrikooskleur in de lamellen; bij de tekst van *Marasmius limosus* (Rietwieltje) is *M. curreyi* (Oranje grastaailing) afgebeeld; bij de tekst van *Hypholoma myosotis* (= *Pholiota m.*; Grote moeraszwavelkop) staat een andere soort paddenstoel (*Gymnopilus sapineus*?) afgebeeld en bij de tekst van *Cortinarius hinnuleus* (Muffe gordijnzwam) staat een foto die wellicht meer lijkt op *C. helveolus* (Oranje eikengordijnzwam).

Deze kleine dingen mogen niet verhullen dat we hier te maken hebben met een buitengewoon fraai paddenstoelenboek, dat beginners en gevorderden veel genoeg zal verschaffen bij het controleren van determinaties en het zomaar doorsnuffelen. Het boek is met 1,6 kilo niet bepaald een lichtgewicht, maar naar mijn mening is het zijn gewicht meer dan waard.

De Deense taal maakt de tekst voor ons Nederlanders niet zo direct toegankelijk. Maar de moderne tijd kan ons in dit geval helpen: op internet is een Deens Woordenboek te vinden, bij <http://danish.nigilist.ru/cgi-bin/nph-dict.cgi>.

Peter-Jan Keizer

Neville, P. & S. Poumerat. *Amaniteae. Fungi Europei* vol. 9. 1120 pagina's, 113 kleurenplaten, 202 foto's. (Tekst in het Frans, sleutels ook in Engels, Italiaans en Duits). ISBN 88-901057-3-9. Prijs: € 78,-

De nummer 9 in de reeks *Fungi Europei* is de dikste van allemaal en behandelt de “Amaniteae”: d.w.z. de geslachten *Amanita*, *Limacella* en *Torrendia*. Uit de titel blijkt niet direct dat we te maken hebben met het eerste deel van de Amaniteae, want de subgenera *Amanitopsis* (slanke amanieten) en *Amanitella* worden in een later deel behandeld. Dit deel gaat dus alleen over de vliegenzwammen, ongeveer 75 taxa (soorten en variëteiten), een tiental soorten *Limacella* en tenslotte het kleine geslacht *Torrendia*, dat alleen uit Zuid-Europa bekend is. Het boek begint met een paar inleidende hoofdstukken over de morfologie en determinatiekenmerken, de giftige eigenschappen, en een zeer uitvoerige inleiding op de clas-

sificatie en omgrenzing van de groepen en geslachten. Hierin gaan de auteurs zich te buiten aan een zodanig uitvoerige beschouwing van alle mogelijke classificatiesystemen die er voor de Amanitaceae zijn voorgesteld, dat je letterlijk door de bomen het bos niet ziet. Uiteindelijk is het me niet duidelijk geworden welk systeem ze nu zelf voorstaan. Een kritische redacteur had hier goed werk kunnen doen. Op zich is het opmerkelijk dat de auteurs zich iets gelegen hebben laten liggen aan de nieuwe ideeën over de indeling van de plaatjeszwammen die is gebaseerd op moleculair werk. Zo accepteren zij, tot mijn verbazing, de recente opvatting dat de Hertezwammen (*Pluteus*) aan *Amanita* verwant zijn, en zo komen ze tot een amendering van de Pluteaceae waar nu dus ook de Amanitaceae in worden opgenomen. Het is twijfelachtig of deze opvatting de tand des tijds zal doorstaan.

Het beschrijvende deel omvat per geslacht een uitvoerige geslachtsomschrijving met verwijzing naar literatuur en een dichotome sleutel. De soortbeschrijvingen zijn uitvoerig, en worden vergezeld van literatuurverwijzingen en een zeer breedvoerig commentaar. De bijgevoegde lijntekeningen van de microscopische structuren zijn van een matige kwaliteit. De taxonomische opvattingen zijn duidelijk die van een zgn. splitter: er wordt veel gewicht gehecht aan kleine afwijkingen, waardoor er een veelheid aan vormen en variëteiten wordt gepresenteerd. Hier en daar lijken de soortopvattingen tamelijk “klein”. Zo worden er 11 variëteiten en vormen van de Vliegenzwam opgevoerd! Van belang is echter wel dat alle beschrijvingen zijn gebaseerd op eigen waarnemingen over een lange periode en in veel gevallen op basis van veel collecties. De waarde van het boek ligt mijns inziens vooral in de zeer uitvoerige iconografie: met 113 kleurenplaten en 202 kleurenfoto's wordt een schat aan informatie gegeven. Het gaat hierbij niet alleen om vaak fraaie kleurenfoto's van vers materiaal, maar ook veel reproducties van platen uit de (oudere) literatuur. Voor iedereen die serieus is geïnteresseerd in deze groepen vormt het boek een betaalbare bron van zeer veel informatie. En als je je kritisch opstelt tegenover de gehanteerde soortopvattingen, is het boek zeker bruikbaar, vooral als je vliegenzwammen wilt determineren die je in Zuid-Europa tegenkomt.

Chiel Noordeloos